

Recenzja programu nauczania wiedzy o społeczeństwie dla liceum i technikum

W centrum uwagi

Zakres podstawowy

Autor programu: Barbara Furman

Wydawca: Nowa Era

Recenzent:

mgr Włodzimierz Chybowski

wieloletni nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie oraz doradca metodyczny, ekspert OKE i autor wielu publikacji dla uczniów i nauczycieli

Opinia

Program opiniuję pozytywnie.

Program nauczania „W centrum uwagi. Zakres podstawowy” do przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla liceum ogólnokształcącego i technikum został opracowany na podstawie Podstawy programowej, zawartej w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia* (DzU z 2018 r., poz. 467). Program zakłada realizację przedmiotu wiedza o społeczeństwie w zakresie podstawowym zgodnie z wytycznymi MEN od roku szkolnego 2019/2020 w czasie jednej godziny tygodniowo w klasach I i II liceum ogólnokształcącego oraz od 20121/2022 – w klasach IV i V technikum.

Program „W centrum uwagi. Zakres podstawowy” składa się z siedmiu rozdziałów:

Rozdział I. Wstęp, w którym Autorka przedstawia swoją koncepcję programu i jego krótką charakterystykę.

Rozdział II. Treść nowej Podstawy Programowej dla zakresu podstawowego.

Rozdział III. Charakterystyka szczegółowych celów kształcenia i wychowania.

Rozdział IV. Materiał nauczania uwzględniający w przypadku każdego tematu odniesienia do szczegółowych wymagań podstawy programowej.

Rozdział V. Zakładane osiągnięcia ucznia.

Rozdział VI. Procedury osiągania szczegółowych (zoperacjonalizowanych) celów edukacyjnych.

Rozdział VII. Materiały pomocnicze, na które składa się wykaz literatury pomocniczej, niezbędnej do pełnej realizacji programu nauczania i nowej Podstawy programowej.

Autorka podzieliła materiał, dzieląc, zgodnie z podstawą programową, treści na siedem grup tematycznych:

CZEŚĆ I

1. Człowiek i społeczeństwo
2. Aktywność obywatelska
3. Organy władzy publicznej w Polsce

CZEŚĆ II

5. Prawa człowieka
6. Prawo
7. Polityka publiczna w Polsce
8. Współczesne stosunki międzynarodowe

Cały materiał (dwa lata nauki po jednej godzinie tygodniowo – łącznie ok. 60 godzin lekcyjnych) podzielony jest na 44 jednostki tematyczne. Dzięki temu nauczyciel będzie mógł swobodnie zrealizować w ciągu całego roku szkolnego zaplanowany materiał nauczania wraz z lekcjami podsumowującymi i sprawdzianami.

Jednym z wielu walorów programu „W centrum uwagi”, szczególnie oczekiwanych przez nauczycieli jest też umiejętne określenie celów lekcji wprost wynikających z podstawy programowej, wymienionych w **dziale III**. Zakres podstawowy przewidziany jest dla każdego ucznia. Także dla tego, który nie jest zainteresowany przedmiotem. Analizując podane cele kształcenia, można stwierdzić, że pozwalają one aktywizować uczniów, rozwijać u nich postawy samodzielności i krytycyzmu. Pozwalają one również doskonalić jedną z najważniejszych umiejętności, tak często sprawdzanej na każdym egzaminie zewnętrznym: uzyskiwanie informacji pochodzących z różnorodnych źródeł. Cele kształcenia uzupełniają się z równie ważnymi celami wychowawczymi, a szczególnie z kształtowaniem postaw i wartości patriotycznych, wychowaniem dobrego, świadomego swych praw i obowiązków obywatela

Bardzo pomocne dla nauczyciela będzie szczegółowe przedstawienie w **działach IV. i V.** materiału nauczania w formie wypunktowanych najważniejszych zagadnień do każdego tematu. Te zapisy, poza propozycją zapisu konkretnego tematu, zawierają również rozpisany na cele szczegółowe przy użyciu czasowników operacyjnych, materiał nauczania, który będzie realizowany na tej lekcji. Ponadto do zamieszczonych treści nauczania zostały przyporządkowane konkretne wymagania szczegółowe z podstawy programowej. Dzięki temu nauczyciel na bieżąco będzie mógł sprawdzić, które wymagania szczegółowe, zapisane w formie czynnościowej, będą mieli za zadanie opanować jego uczniowie na danej jednostce lekcyjnej.

W **dziale VI.** programu nauczania „W centrum uwagi. Zakres podstawowy” Autorka przedstawia bardzo bogaty katalog aktywizujących ucznia metod nauczania, które w swojej pracy szkolnej może i powinien wykorzystywać każdy nauczyciel, a szczególnie wiedzy o społeczeństwie.

Wymienia więc te, które zapisane są wprost w Podstawie (projekt edukacyjny, dyskusja, wycieczka edukacyjna, wykorzystanie technologii informacyjnej), jak również proponuje wiele innych metod, które szczególnie aktywizują proces nauczania, np. burza mózgów, drzewko decyzyjne, Metaplan, Analiza SWOT, symulacja i odgrywanie ról. Nie pomija też szczególnej roli metody analizowania różnorodnych materiałów źródłowych, formułując przy tym wiele pomocnych pytań, które pozwolą licealiście lub uczniowi technikum dokonywać takich analiz, których umiejętność jest zapisana wprost w nowej Podstawie Programowej. Szczególną rolę odgrywają wycieczki edukacyjne (te realne, jak i wirtualne), do których uwagi metodyczne Autorka również zamieszcza. Można również znaleźć praktyczne uwagi do pracy z różnorodnym materiałem źródłowym, co jest kolejnym atutem tego programu. Dzięki tym wszystkim metodom, dostosowanym do treści kształcenia, percepcji uczniów, bazy szkolnej czy też możliwości samego nauczyciela, jego uczniowie będą w stanie opanować zakładane w programie cele nauczania i wychowania. Na szczególne podkreślenie zasługuje szersze przedstawienie metody projektów wraz z odniesieniem do konkretnych zapisów podstawy programowej. Jest to ważne, ponieważ każdy uczeń powinien wziąć udział w realizacji minimum dwóch projektów edukacyjnych. Nauczyciele znajdą więc w programie podpowiedź, jak sobie poradzić z realizacją tych wymagań z podstawy programowej.

W ostatnim **VII dziale** programu Barbara Furman zaproponowała autorski katalog literatury, który ułatwi nauczycielowi realizację programu. Nie jest to oczywiście zamknięty katalog, każdy nauczyciel może swobodnie rozbudować go o najnowsze pozycje, czy też dotyczące jego sfery zainteresowania. Wszyscy, którzy zajmują się przedmiotem „wiedza o społeczeństwie” doskonale wiedzą, jak szybko dezaktualizują się niektóre fakty, pojęcia, a nawet mapa polityczna.

Reasumując, Autorka zaproponowała nowoczesny program nauczania, w pełni zgodny z założeniami nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego. Jestem więc zupełnie przekonany, że program ten pozwoli każdemu nauczycielowi twórczo pracować i dzięki temu przyniesie satysfakcję w pracy, a jego uczniom pozwoli zainteresować się przedmiotem postrzeganym czasami jako mniej ważny i nie zawsze atrakcyjny. Każdy nauczyciel, który poszukuje dobrego programu nauczania oczekuje przede wszystkim tego, aby program dawał gwarancję realizacji wszystkich wymagań, i tych ogólnych, i tych szczegółowych, zapisanych w podstawie programowej. Trzeba przyznać, że z tego zadania, tworząc program nauczania „W centrum uwagi” dla liceum ogólnokształcącego i technikum w zakresie podstawowym, Autorka wywiązała się wyśmienicie.

Włodzimierz Chybowski